

**Kliimaministri määruse
„Keskkonnaministri 16. jaanuari 2009. a määruse nr 2
„Metsa korraldamise juhend“ muutmise“ eelnõu
SELETUSKIRI**

1. Sissejuhatus

Keskkonnaministri 16. jaanuari 2009. a määruse nr 2 „Metsa korraldamise juhend“ muutmise eesmärk on täpsustada eraldise kirjeldamise sätteid, mis on ajale jalgu jäänud. Üheks selliseks on näiteks tehtud tööde kirjeldus. Lisaks on viimased uurimused kinnitanud tagavara jooksva juurdekasvu arvutamise valemite muutmise vajadust metsa korraldamise juhendi lisa 12.

Määruse muutmise eelnõu koostasid Kliimaministeeriumi metsaosakonna nõunik Leno Kuura (leno.kuura@envir.ee) ja Keskkonnaagentuuri metsaosakonna juhtivspetsialist Enn Pärt (enn.part@envir.ee). Õigusekspertiisi tegi Keskkonnaministeeriumi õigusosakonna nõunik Marko Lelov (marko.lelov@kliimaministeerium.ee), eelnõu ja seletuskirja keeleteimetaja oli õigusosakonna peaspetsialist Aili Sandre (aili.sandre@kliimaministeerium.ee).

Eelnõu ei ole seotud ühegi teise menetluses oleva eelnõuga. Eelnõukohase määrusega muudetakse keskkonnaministri 16. jaanuari 2009. a määruse nr 2 „Metsa korraldamise juhend“ 16. juulil 2023. a jõustunud redaktsiooni (RT I, 13.07.2023, 33).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Punktiga 1 muudetakse tehtud tööde märkimine vabatahtlikuks, sest riik saab tänapäeval infot tehtud tööde kohta täpsemalt ja kiiremini nt kaugele abil, mille andmete ja metsateatiste info kombineerimise alusel koostab Keskkonnaagentuur igal aastal eksperthinnangu tehtud raietest. Kui metsakorraldaja märgib metsas viimase kümne aasta jooksul tehtud töid, siis ei saa olla kindel, millal ja mis raiet on tehtud, sest looduses võivad nt harvendus- ja sanitaarraie paista sarnased. RMK ei edasta inventeerimisandmetega tehtud töid, sest tehtud tööde arvestust peetakse teisiti. Küll aga esitab RMK uued inventeerimisandmed alati pärast raieid või muid inimtekkelisi tegevusi maksimaalselt kolme kuu jooksul. Selleks, et riigil oleks ülevaade tehtud töödest, on plaanis reguleerida metsaseadust nii, et ka erametsades antakse metsateatise realiseerimisest teada läbi metsaregistri kas märkega, et töö on tehtud või esitades eraldise kohta uued inventeerimisandmed. Ka õiguskantsler on viidanud 27.07.2023 saadetud kirjas, et riigi- ja erametsamaade metsakorraldajate ebavõrdse kohtlemise vältimiseks tuleb järgida metsa korraldamise juhendit või vajadusel muuta juhendit.

Kui omanikule on tehtud tööde märkimine informatiivne, on metsakorraldajal võimalus seda märkida. Mingeid kulusid muudatusega ei kaasne.

Punktiga 2 asendatakse metsa korraldamise juhendi lisa 12 käesoleva määruse lisaga.

Metsa korraldamise juhendi järgi on praegu puistu tagavara juurdekasvu arvutamise aluseks enam kui kolm aastakümnet tagasi koostatud valemid, mille aluseks olevad uuringud ei olnud tehtud Eesti metsades. Aja jooksul on püütud valemid küll meie oludele kohandada, kuid see ei olnud piisav arvutamaks tegelikku juurdekasvu, mistõttu hinnati juurdekasvu väiksemaks kui näiteks SMI alusel tuvastatud juurdekasv. Uute valemite alusel arvutatav juurdekasv näitab ka tõenäolisemalt tegelikku süsiniku sidumist metsades. Valemite ajakohastamiseks on Eesti Maaülikoolil valminud uuring „Puistu ristlõikepindala juurdekasvu mudel Eesti metsa kasvukäigu püsiproovitükkide andmetel“

Uuringus kasutatakse 1995 aastal rajatud proovitükkide 2000-2020 mõõdetud andmeid. Töö tulemusena on valminud uued juurdekasvu arvutamise algoritmid, mis võimaldavad ajakohastada metsa korraldamise juhendi lisa 12.

Töö põhjal valmis ka eelretsenseeritud teadusartikkel, mis avaldati ajakirja „Metsanduslikud Uurimused“ numbris 78¹. Artikkel ilmus 2023 aastal ja autoriteks olid Allar Padari, Andres Kiviste, Diana Laarmann ja Ahto Kangur.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Võrreldes praegu kasutatavate juurdekasvu arvutamise algoritmidega näitab uus mudel puistute täisjuurdekasvu suuremana eelkõige keskealistes ja vanemates metsades, noortes puistutes ei ole erinevused nii olulised. Kuna uued algoritmid põhinevad meie metsades teostatud mõõtmistel ja nende väljatöötamisel on kasutatud teaduslikke meetodid, on need paremini sobivad kasutamiseks praktilises metsakorralduses.

Määruse rakendamisel kulutusi ei teki. Kaasnev arenduskulu, mis on marginaalne, puudutab lisa 12 algoritmide muutmist metsaregistris.

5. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

6. Eelnõu koostöölastamine

Eelnõu esitatakse koostöölastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Haridus- ja Teadusministeeriumile eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu ning arvamuse andmiseks Riigimetsa Majandamise Keskusele, metsakorraldusettevõtetele, metsakorraldustarkvara arendavatele ettevõtetele ja Eesti Erametsaliidule.

¹ https://mi.emu.ee/userfiles/instituudid/mi/MI/FSMU/a2023/FSMU_78_91-142.pdf